

אישים: האם יש להפעיל עונש מוות נגד מחבלים?

גיל ומין — רק בגלל שאנחנו ישראליים. הסכנה כאן היא הרבה יותר חמורה, כי כל אחד הוא קורבן מראש. בעוד שכאשר פושע רגיל יוצא לבצע פשע, המטרה שלו מוגדרת ומובלטת, ולכן קל יותר להתגונן מפניו. גם בעבר חשבתי שזה לא בסדר, שה-ממשלה נמנעת באופן שיטתי מלהפעיל עונש מוות. גם עכשיו אני חושב כך.

מפסקי-הדין שצריכים להיות קיימים, בך לל הדברים שנעשים בתוכנו. אנחנו עומים דים כיום מול פשעים חמורים מאוד, ואני בטוח שזה יכול להיות גורם מרתיע. זאת לא נקמה — אלא התגוננות. בארץ אין עונש מוות על עבירות אזרחיות, ואני מסכים עם זה. אבל החבלן מתכוון לכלל הציבור, ולא למישהו פרטי. הוא רוצה להרוג ללא הבחנה, ללא הבדל

הרעיון של עונש מוות הוא רעיון ארץ-כאי. זוהי במידה רבה תגובה על מצב של כאב וחוסר-אונים, המבקשים פורקן. פעולה מדינית נגד אותם מחבלים — והדגש פה הוא על אותם מחבלים — היתה נותנת פורקן חלקי בלבד. כי מה שאנחנו באמת רוצים, זה לקבל בחזרה את מה שלקחו מאיתנו. ונדמה לנו, בחולי-שם הדעת, שאם ניקח למחבל בחזרה את העין שלקח מאיתנו — נירגע. אבל האמת היא שזה לא עוזר. גם לא באופן נפשי. או החלטנו דם בדם. מה הרווחנו? הגיע הזמן שאנשים מבוגרים, ועם מבור-גר, יבינו את זה.

היה יעיל, עדיין אני חושבת שהמחיר שאנחנו נשלם בשביל זה, הוא יקר מדי. למה זה לא יעיל: לגבי לוחמי מח"ת, ואולי גם לגבי היילים, יש למוות שני היבטים לפחות: רמה אישית, שבה הם מרגישים פחד וסלידה כמו כל אחד. ורמה שנייה, שבה הם רואים את הזכות הגדולה ואת ההקרבה. בארגונים המוניים כמו הפתח, יכול להיות שהניכוח האישי מכריע. אבל אין לנו עניין עם הפתח אלא עם ארגוני מחתרת קטנים, שבגלל הגל הנוכחי של דרישה לעונש מוות, המעגל האידיאולוגי בהם הוא הרבה יותר חזק, וראינו את זה במינכן. הם היו מוכנים למוות.

רקטור אוניברסיטת ת"א שלמה סימונסון:

מוות רק לרוצחים

נוסח מינכן

הרעיון הטרוריסטי הוא פסול. נכון ש-אנחנו איננו אלוהים, והשאלה איזה רעיון הוא פסול ואיזה לא, תלויה באיזה צד של המיתר אתה נמצא. אבל ביטול עונש המוות לא נתקבל בגלל שאיננו יודים עים מהם ערכים חברתיים, אלא משני שיקולים: (1) הסכנה שאירעה טעות. (2) אין בכך משום הרתעה. לגבי הדבר הראשון, ללא ספק יש בזה משהו. עם הנימוק השני — אינני מסכים. עונש מוות הוא בהחלט גורם מרתיע, להוציא אולי חברות מטוימות כמו החבר-רה היפאנית. אבל ערכים אינם יפאנים. הדברים נכונים גם לגבי ספטמבר השחור. אין לאיננו זה כל אידיאולוגיה. אלה הם אוהם ה-חבריה.

התשובה לשאלה אינה חד-משמעית. הפעלת עונש מוות תלויה, לדעתי, בנסי-בות. בנסיבות של קרב, עונש מוות הוא פסול. חבלנים, בהם אנו נתקלים במהלך קרב כמו בלבנון, שבויים שנתפסו על-ידי הצבא, בין אם הם שנתחו בקרב ובין אם לא — דינם כדני לוחמים ומגיע להם מעמד של שבויים, אם כי אולי לא של שבויי-מלחמה לפי אמנת ז'נבה. לעומתם, לחבלנים מהסוג של הוטפי מטוסים או רוצחים נוסח מינכן — מגיע עונש מוות. הסוג הראשון הם לוחמים. הסוג השני — פושעים. פושעים הבאים לרוצח, בכוח-נה תחילה. אנשים שמלאכתם בכך, והי-מודיעים במפורש שמטרתם להרוג אנשים.

הסטודנט יורם שדה *

רתיעה מוסרית

מפני עונש מוות

לעומת זה עומד השיקול המוסרי. קשה לי אמנם להכריע בשאלה הפרגמטית, אבל יש לי רתיעה עקרונית מוסרית מפני עונש-מוות. בעניין זה, אני מבדיל לא בין רוצחים למחבלים — כי אם בין שחיתת עופות לשחיתת בני-אדם. תשובתי, לפיכך: נגד עונש-מוות.

בעניין עונש-המוות יש שני סוגי שיקולים: השיקול הפרגמטי והשיקול המוסרי. לשיקול הפרגמטי יש פנים לכאן ולכאן. אינני יודע אם זה יועיל או יזיק, מבחינת המלחמה במחבלים. זה נושא לוויכוח ארוך.

הרב שמואל הכהן-אבידור:

אין לאדם זכות

להרוג אדם אחר

— ברגע זה הוא כבר לא בכחינת. הקס-להרגך.

השקפתי זאת היא מוסרית כללית ולא דתית, שהרי לפי דת ישראל יש עונש מוות. אם כי מי שלומד את מסכת סנהדרין רואה כמה מיכשולים שמו בעניין זה. עד שאמר: "סנהדרין שהרגה את הנפש ולא אחת לשבעים שנה — נקראת קטלנית".

אינני חושב שיש בפעולות החבלנים איום על קיומה של האומה. זהו טרור שיש לנקוט נגדו באמצעים החריפים ביותר, ויש לצרר זה הרבה אפשרויות מלבד עונש מוות.

הרצח במינכן לא שינה דבר בעמדת-י מה ההבדל בין רצח זה לבין רצח ילדי ארזים בעזה? מפני שהם היו ספורטאים ונעורות העריצו אותם? בגלל שזה טרי? בגלל שאנשי ביטחון נכשלו שם — אז עכשיו הם צריכים להתפרע?

התגובה ברחוב כרגע היא אמוציונלית, ואוהבי עונש מוות רק מחפשים רגעים כאלה כדי להעלות את העניין מחדש.

שאלת עונש המוות היא שאלה עקרונית, שאיננה תלויה בנסיבות, בעבירה או במטרה שאני רוצה להשיג. העיקרון הוא: האם אני כבן-אנוש ראשי לקחת את חייו של בן-אדם אחר? אני מתנגד לכך מכל וכל. נכון שיש אנשים המסוכנים לחברה האנושית, אבל בגלל שאני שולל עונש-מוות, אין פה מקום ליוצאים-מן-הכלל. אני מתנגד גם לאלימות בכל צורה שהיא. בעקפיין, יש גם בעונש המוות יסוד של אלימות. בימנו, כשבעייה זו היא אחת העיקריות שלנו, צריך, לדעתי, להתרחק מכל דבר שיש בו צל צילה של אלימות.

שיהיה ברור: אינני סרבן מלחמה. אני יודע שבמלחמה הורגים אנשים. אבל פעור-לה מלחמתית היא עניין אחד — ולעמוד מול אדם ולקרוק באוזניו שלמחרת הוא עתיד להיות עז צאת גשמתו, זה עניין שונה לגמרי. אומרים: הקס להרגך השי-כס להרגי". הכוונה היא כאשר אתה עומד מול אדם המאיים עליך. אבל אם הוא כבר שבוי בידך, ואתה נוקם בו על העבר

מפקד לח"י נתן ילין-מור:

גרדומים אינם פתרון

לבעיית המחבלים

לאומיות לגיטימיות. כרחבי העולם הם מכוונים לרוב, הגרילה הפלסטינאית, "ה-התנגדות הפלסטינאית" וכיוצא באלה. בי עקבות הוצאתם-להורג, על פי גורדי-י של בית-משפט, תעשה דעת-הקהל עויינת יותר ויותר לישראל. העולם לא שכת, כי גם ישראל זכתה לעצמאותה תוך ש-מוש באלימות. אין לאנשים בחו"ל שום חובה להיות שותפים לעמדה הצבועה של ישראלים רבים, מהם אנשי מחתרת לש-עבר, כי מה שהיה מותר לנו — אסור לפלסטינאים.

יש כמובן גינות תקיף ביותר להרג ללא הבחנה, שהוא שיטת הפעולה של הארגונים הפלסטינאים, כפי שבאת לידי ביטוי במינכן, בלוד, בהטמנת מוקשים בבתי-קולנוע או בחוף הים. המחתרת הי-עברית, בימי המלחמה המרים ביותר נגד הבריטים, לא פגעה במכוון בילדים, בני-שים, באורחים בלתי מזויינים.

נגד פעולות מחתרת הלוחמת למטרה לאומית, אין תרופה צבאית. עונש-מוות לא ישים להן קץ. את הפיתרון יש לחפש במישור המדיני.

גרדומים הם תגובה נואשת של בעיית טריים עיוורים. הם לא פתרו את הבעיה בשום מקום, בשום זמן. אנו יודעים זאת מנסיוננו.

אני מפקפק אם המישור של האשה הקשוחה, צרת-המוחין וצרת-האופק מסוגל לפקוח את עיניו ולראות את הדברים נכוחה. אך דבר אחד, לפחות, צריך לזעוק באוזני המישור הזה: אל יוקמו על אד-מתנו גרדומים.

כל זאת — מבלי להתייחס להתנגדות המוסרית שיש לי לעונש מוות, שאני רר-אה בו, במיוחד, כשהוא מופעל לגבי לוחמי מחתרת, דבר מוטעה וצבוע.

שוב פרץ הפולמוס על חידוש עונש המוות בישראל, והחלתו על חברי הארגון-נים הפלסטינאים המזויינים, הנתפסים כפי-עולות נגד חיים ורכוש ישראליים. מצער אותי מאוד שאני שומע אנשים אינטליגנטיים למדי מדברים כיצורים פרי-מיטיביים. שוב ושוב אני שומע את הניר-מוק שהתבדה במשך עשרות שנים, כי אין הערבים מבינים אלא את שפת הכוח, וכי עונש מוות ירתיע אותם.

הנסיון הוכיח, כי ה"ערבים" חרשים לשפת הכוח. כך הם היו באלג'יריה, ואין שום יסוד לקוות, שהפלסטינאים ינהגו אחרת. התנהגותם דומה לזו של תנועות דומות בכל העמים, הנלחמות למען מטרה שהיא האידיאל שלהם.

חברים בתנועה כזאת נכונים לכל. הם נכונים גם להקריב את חייהם. ושום איום בעונש מוות לא ירתיע אותם. להיפך: יש מהם המבקשים את המוות מידי אויבם, כדי לזכות בתהילת עולם ולשמם דוגמה לחבריהם.

האם מעוניינים אנו להקים שורה של "קרבנות מעונים", שישמשו גורם מדר-בן להתפתחות האירגונים ולהרחבת המל-חמה?

נכון שעונש מוות עשוי להרתיע את היסודות החלשים בשורותיהם. אולם הוא יחשל את השאר ויביא לשורות האירגון-נים צעירים נוספים הבזים למוות ונכונים לכל פעולה, אף המסוכנת ביותר שתוטל עליהם.

אינני מאמין שדעת-הקהל העולמית תק-כל בהבנה או אף בשתיקה את ביצועם של גורי דין מוות לחברי האירגונים. כבר היום רואים רבים בעולם את המכונים בפינו "טרוריסטים" כלוחמים לשאיפות

האלוף (מיל.) מתי פלד:

המחבל מסכן את

הציבור - ויש להרגו

מוות, יש לבצע אותו. בית-משפט מחליט על כך לעיתים רחוקות, ואם כבר החליט מה שהחליט — תפקידה של הממשלה הוא לבצע. זה עניין עקרוני. או — שתבטל הממשלה בכלל את החוק. אם היו שואלים אותי, לא הייתי מבטל חוק, ואם היו שואלים אותי, זהו אחד

השאלה אינה אם להנהיג עונש מוות — אלא אם לבצע אותו. מבחינה חוקית, קיים בארץ עונש מוות. הממשלה לא מאפשרת לבצע אותו.

אני חושב שאם בית-משפט קובע עונש מוות של אלוף הפלמ"ח צחק שדה.